

Uvod

Rezultati obrade ankete o zagađanju rijeke Čehotine

Anketa je rađena na uzorku od 100 građana opštine Pljevlja. Anketiranje je bilo anonimno i sproveli su je volonteri i članovi NVO "Da zaživi selo". Anketari su se trudili da anketom obuhvate približno jednak broj ciljnih grupa ankete. Ciljne grupe su bile: 1. Živim u blizini rijeke Čehotine uzvodno od grada, 2. Živim u blizini rijeke Čehotine nizvodno od grada, 3. Ribolovac, 4. Izletnik, 5. Poljoprivrednik u blizini rijeke Čehotine, 6. Kupači i 7. mogućnost da napišu opciju koja nije jedna od ponuđenih.

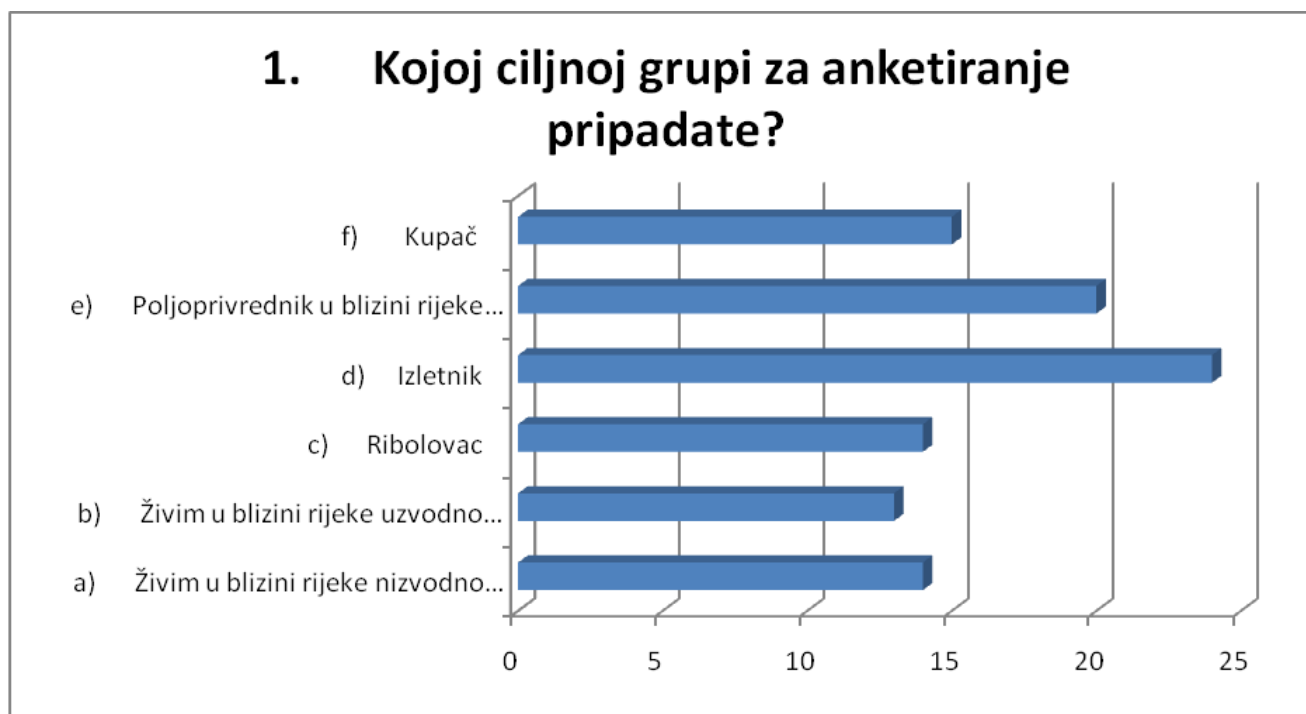
Anketa je sadržala 15 pitanja. Popunjavala se zaokruživanjem jednog ili više odgovora. Kod pitanja broj 1, 6, 8, 10, 13 i 14 je postojao i prazan prostor na kome je bilo dozvoljeno dopisati odgovor koji nije u ponuđenima. Anketirani su koristili tu opciju samo kod pojedinih pitanja i dali zanimljive odgovore. Postoji razlika između broja anketiranih i datih odgovora u većini pitanja gdje je predviđen samo jedan odgovor. To je objašnjeno pored svakog pitanja u kojem je to slučaju. Bilo je i anketiranih koji su neko od pitanja preskočili i nisu dali odgovor. Nasuprot toga bilo je pitanja na koja su anketirani dali i više od jednog odgovora. Nijedan odgovor nije nejasno zaokružen da se ne može pročitati za koji odgovor od ponuđenih se anketirana osoba opredjelila.

Cilj anketiranja je dobijanje mišljanja od građana opštine Pljevlja šta vide kao najveće zagađivače rijeke Čehotine, šta smatraju za njene potencijale i kako vide njenu perspektivu. Sa rezultatima ankete će biti upoznate institucije za zaštitu životne sredine na lokalnom i državnom nivou kao i šira javnost putem medija.

Anketu je sprovela NVO "Da zaživi selo", u okviru projekta "Bolji život za Pljevlja" koji je podržan kroz projekat "Jačanje kapaciteta za bolju životnu sredinu u Crnoj Gori" a finansiran od strane EU kroz IPA 2014 Civil Society Facility Montenegro Programme.

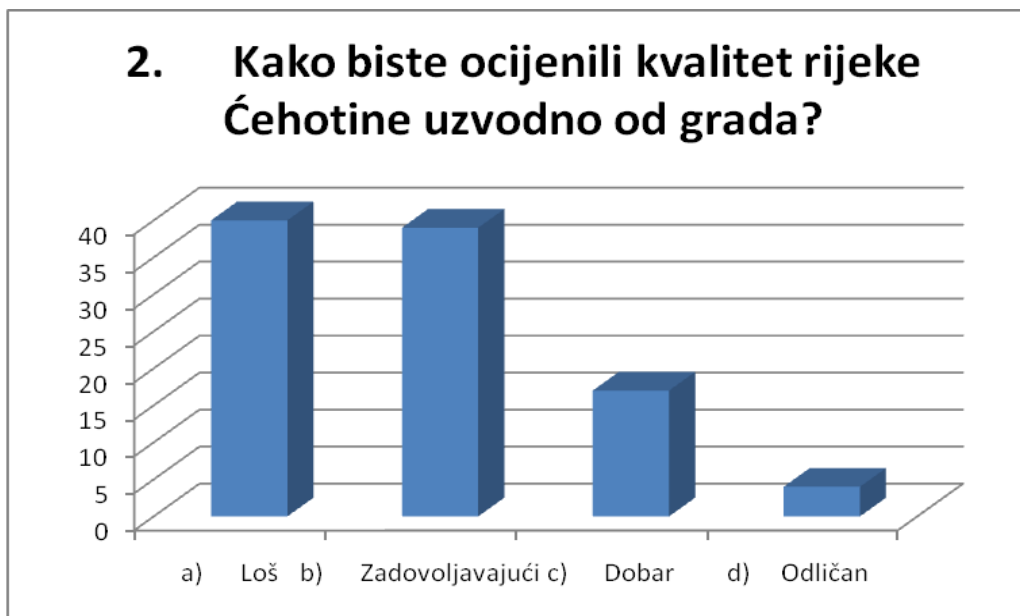
1. Najveći broj anketiranih se izjasnio da pripada ciljnoj grupu izletnika. Od 100 anketiranih izletnika je 24. Anketiranih 20 se izjasnilo da je poljoprivrednik u blizini rijeke Čehotine, 15 kao kupači, 14 ribolovci i 14 živi u blizini rijeke nizvodno od grada i 13 da živi u blizini rijeke uzvodno od grada. Niko nije dopisao u prazan prostor da pripada nekoj kategoriji anketiranih koja nije navedena.

	a) Živim u blizini rijeke nizvodno od grada	b) Živim u blizini rijeke uzvodno od grada	c) Ribolovac	d) Izletnik	e) Poljoprivrednik u blizini rijeke Čehotine	f) Kupač	TOTAL
1. Kojoj ciljnoj grupi za anketiranje pripadate?	14	13	14	24	20	15	100

2. Kvalitet rijeke Čehotine uzvodno od grada kao loš je označilo 40 anketiranih, zadovoljavajući 39, dobar 17 i odličan samo 4 ispitanika. Svi ispitanici su odgovorili na ovo pitanje.

	a) Loš	b) Zadovoljavajući	c) Dobar	d) Odličan	TOTAL
2. Kako biste ocijenili kvalitet rijeke Čehotine uzvodno od grada?	40	39	17	4	100

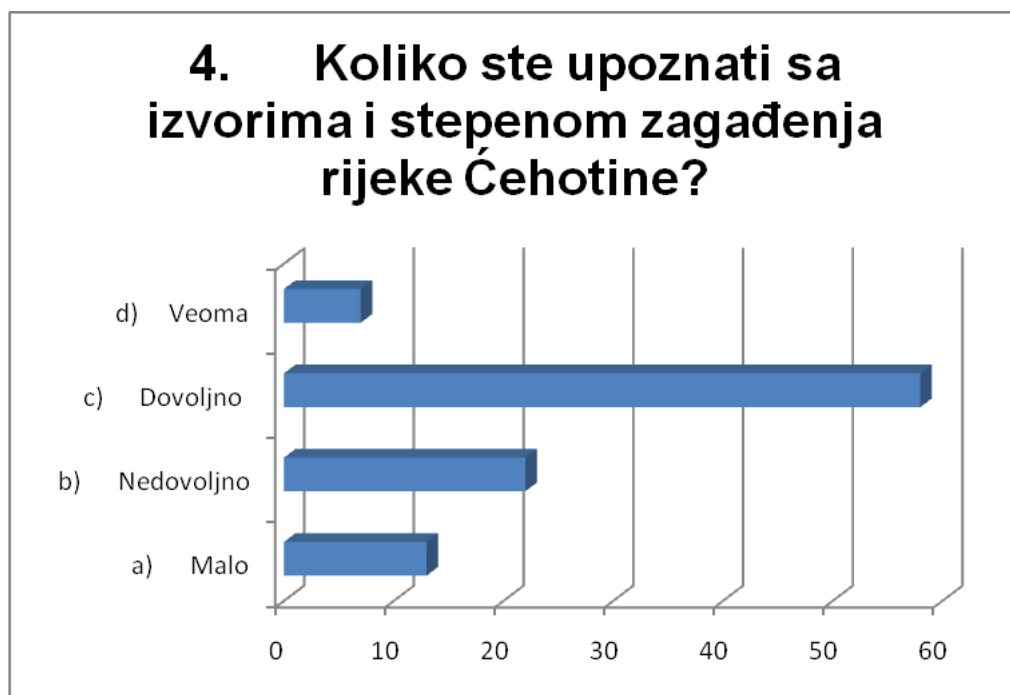
3. Kvalitet rijeke Čehotine nizvodno od grada kao loš je ocijenilo 46 ispitanika, 43 zadovoljavajući, dobar 10 i samo 1 kao odličan. Svi anketirani su odgovorili na ovo pitanje.

	a) Loš	b) Zadovoljavajući	c) Dobar	d) Odličan	TOTAL
3. Kako biste ocijenili kvalitet rijeke Čehotine nizvodno od grada?	46	43	10	1	100

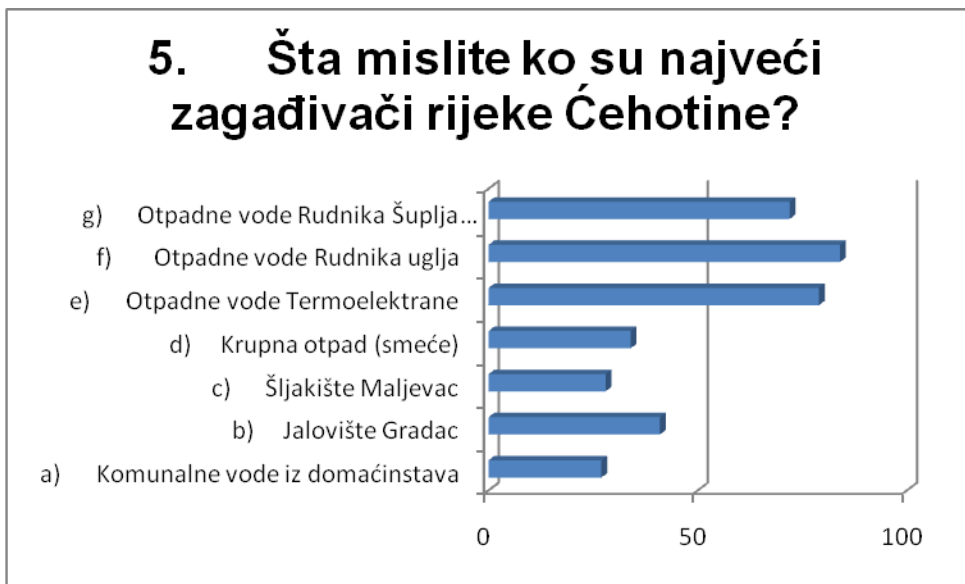
4. Najveći broj anketiranih smatra da je dovoljno upoznat sa izvorima i stepenom zagađenja rijeke Čehotine, čak 58 anketiranih. Nedovoljno je poznato 22, malo 13 a veoma dobro smatra 7 anketiranih.

	a) Malo	b) Nedovoljno	c) Dovoljno	d) Veoma	TOTAL
4. Koliko ste upoznati sa izvorima i stepenom zagađenja rijeke Čehotine?	13	22	58	7	100

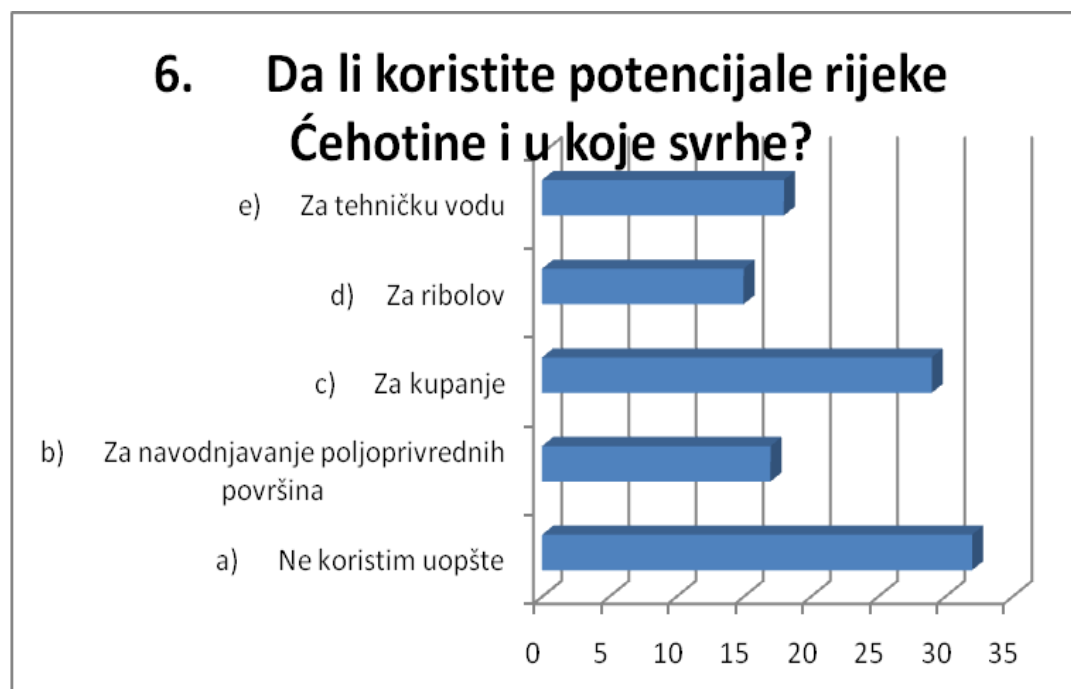
5. Na ovo pitanje je zaokruženo najviše odgovora. Anketirani najčešće ne vide jednog zagađivača rijeke Čehotine nego više njih. Kao najvećeg zagađivača anketirani vide otpadne vode Rudnika uglja čak 84, otpadne vode Termoelektrane 79, otpadne vode Rudnika Šuplja stijena 72, jalovište Gradac 41, krupni otpad (smeće) i komunalne vode iz domaćinstva 27 anketiranih je označilo kao odgovor.

	a) Komunalne vode iz domaćinstava	b) Jalovište Gradac	c) Šljakište Maljevac	d) Krupna otpad (smeće)	e) Otpadne vode Termoelektrane	f) Otpadne vode Rudnika uglja	g) Otpadne vode Rudnika Šuplja stijena	TOTAL
5. Šta mislite ko su najveći zagađivači rijeke Čehotine?	27	41	28	34	79	84	72	365

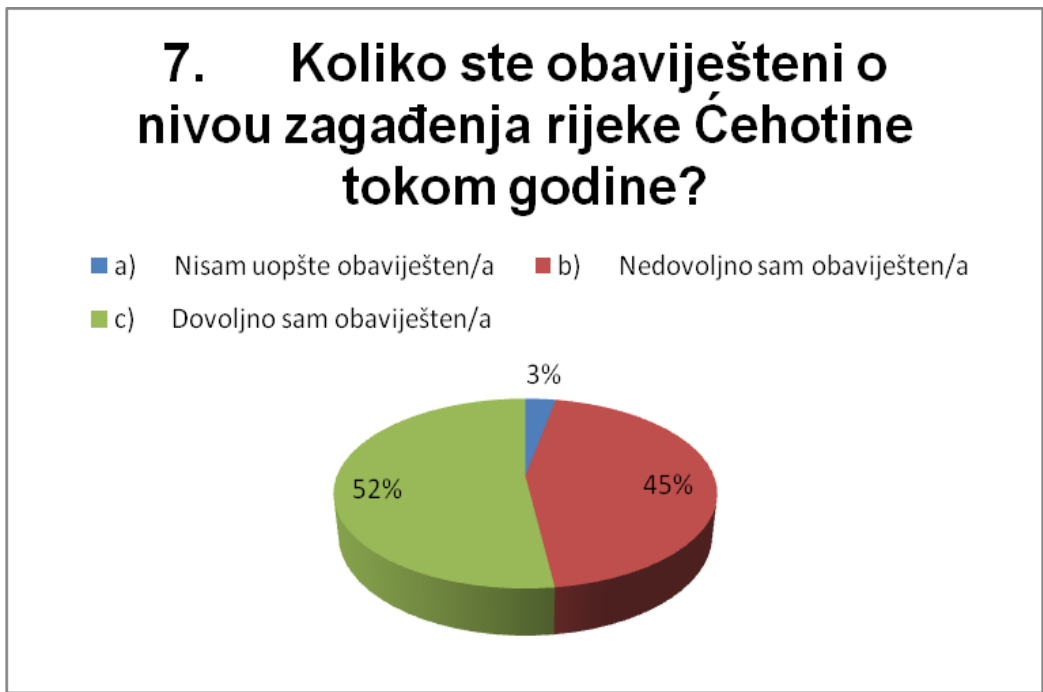
6. Na pitanje da li koristite potencijale rijeke Čehotine je dobijeno 111 odgovora. Najviše anketiranih ne koristi uopšte 32, za kupanje koristi 29, za tehničku vodu 18, za navodnjavanje poljoprivrednih površina 17 i za ribolov 15. Anketirani su imali mogućnost I da dopišu odgovor što su koristila 2 anketirana sa odgovorima da hlade pivo.

	a) Ne koristim uopšte	b) Za navodnjavanje poljoprivrednih površina	c) Za kupanje	d) Za ribolov	e) Za tehničku vodu	TOTAL
6. Da li koristite potencijale rijeke Čehotine i u koje svrhe?	32	17	29	15	18	111

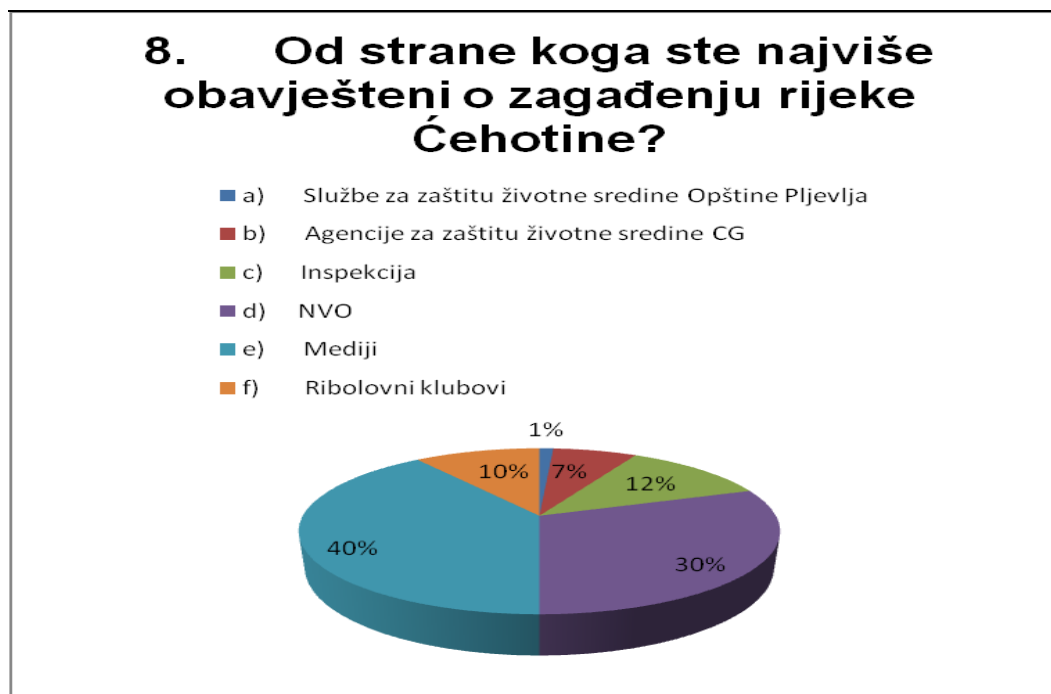
7. Na pitanje koliko su obaviješteni o nivou zagađenja rijeke Čehotine 2 ispitanika nisu dala odgovor. Da je dovoljno obavješteno smatra 51 anketirani, nedovoljno 44 i nisam uopšte 3 anketirana.

	a) Nisam uopšte obaviješten/a	b) Nedovoljno sam obaviješten/a	c) Dovoljno sam obaviješten/a	TOTAL
7. Koliko ste obaviješteni o nivou zagađenja rijeke Čehotine tokom godine?	3	44	51	98

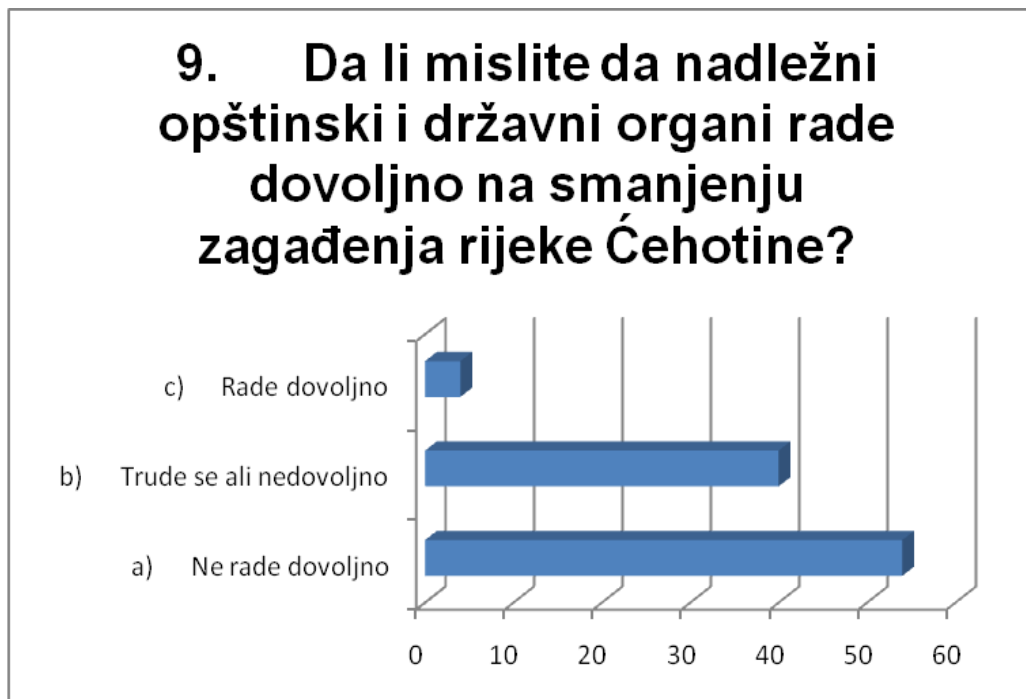
8. Na pitanje od koga ste najviše obavješteni o zagađenju rijeke Čehotine većina ispitanika je dala dva odgovora. Najčešće je to bila kombinacija mediji i NVO. Pojedinačno po odgovorima na prvom mjestu su mediji 71 ili 40 %, NVO 54 ili 30 %, 18 ribolovni klub, 21 inspekcija, 12 Agencija za zaštitu životne sredine i 2 Služba za zaštitu životne sredine. Na prostoru ostavljenom da se dopišu odgovori koji nisu u ponuđenima dobili smo dva internet i novine.

	a) Službe za zaštitu životne sredine Opštine Pljevlja	b) Agencije za zaštitu životne sredine CG	c) Inspekcija	d) NVO	e) Mediji	f) Ribolovni klubovi	TOTAL
8. Od strane koga ste najviše obavješteni o zagađenju rijeke Čehotine?	2	12	21	54	71	18	178

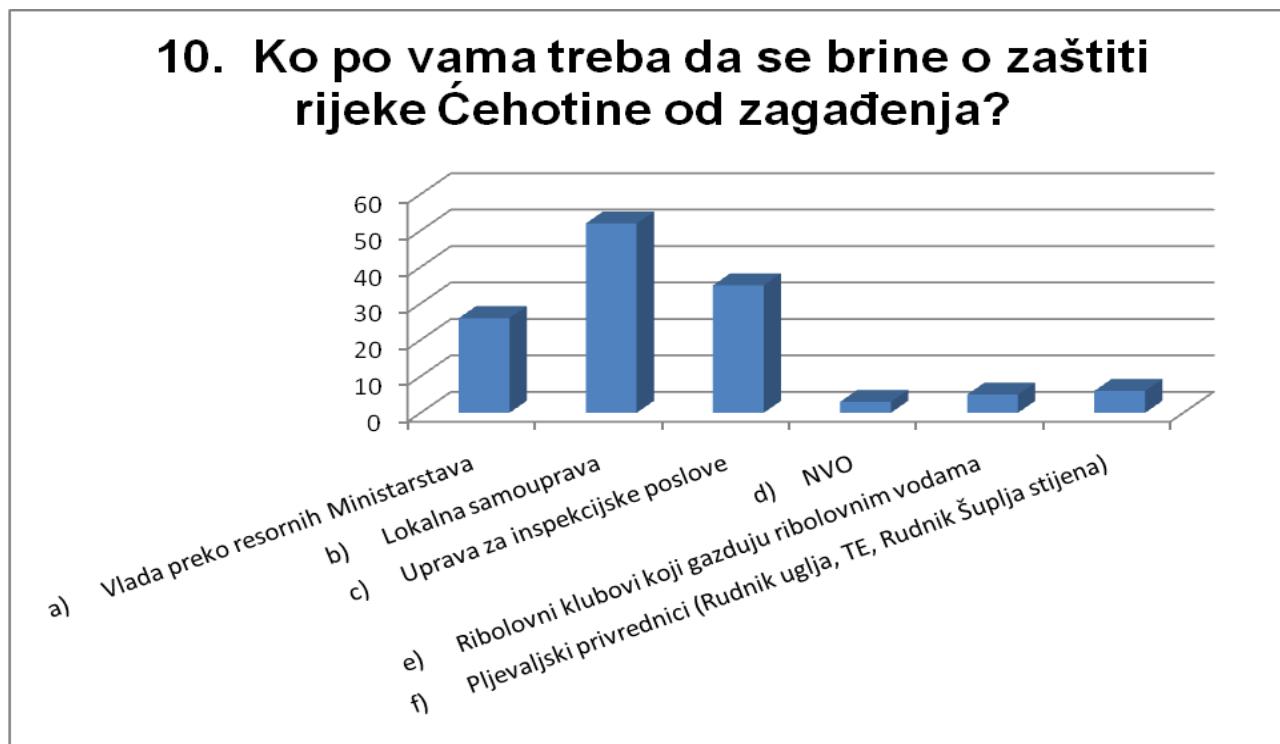
9. Na pitanje da li mislite da nadležni opštinski i državni organi rade dovoljno na smanjenju zagađenja rijeke Čehotine 2 ispitanika nisu dala odgovor. Da opštinski i državni organi ne rade dovoljno svoj posao smatra 54 anketiranih, trude se ali nedovoljno 40 i rade dovoljno 4 anketirana.

	a) Ne rade dovoljno	b) Trude se ali nedovoljno	c) Rade dovoljno	TOTAL
9. Da li mislite da nadležni opštinski i državni organi rade dovoljno na smanjenju zagađenja rijeke Čehotine?	54	40	4	98

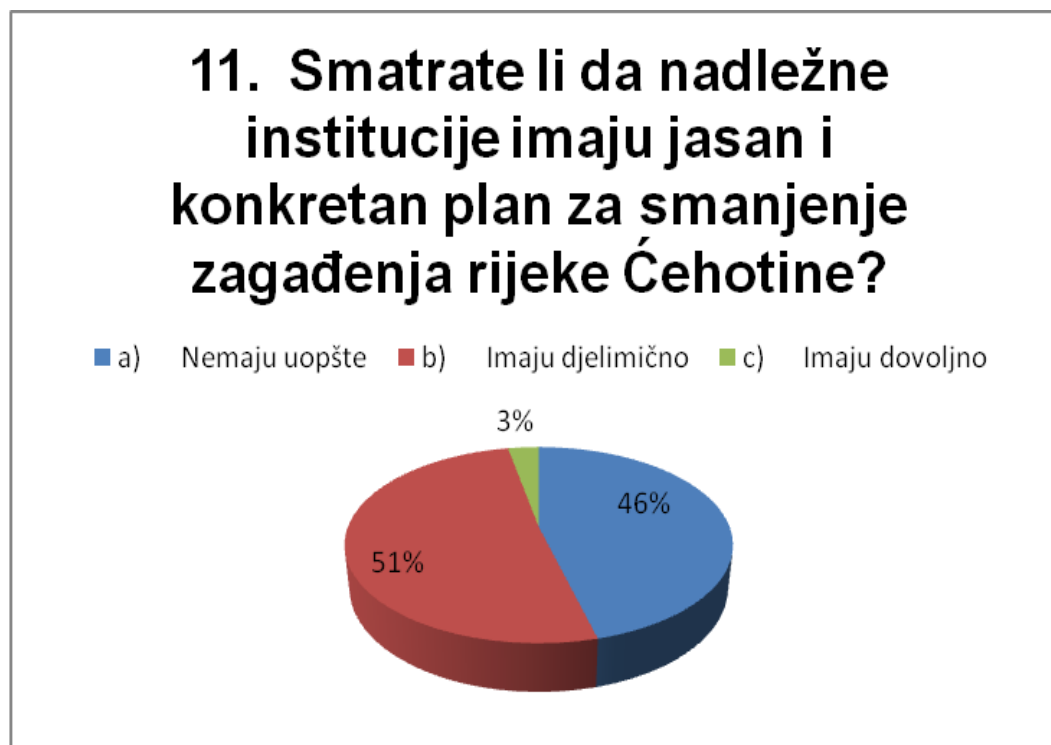
10. Na pitanje ko po njima treba da se brine o zaštiti rijeke Čehotine od zagađivača dobijeno je više od jednog odgovora po anketiranom. Najviše anketiranih smatra da je to posao za lokalnu samoupravu 52, Uprava za inspekcijske poslove 35, Vlada preko resornog ministarstva 26, pljevaljski privrednici 6, ribolovni klubovi 5 i NVO 3. Nije bilo upisanih odgovora u prostor predviđen mimo ponuđenih.

	a) Vlada preko resornih Ministarstava	b) Lokalna samouprava	c) Uprava za inspekcijske poslove	d) NVO	e) Ribolovni klubovi	f) Pljevaljski privrednici	TOTAL
10. Ko po vama treba da se brine o zaštiti rijeke Čehotine od zagađenja?	26	52	35	3	5	6	127

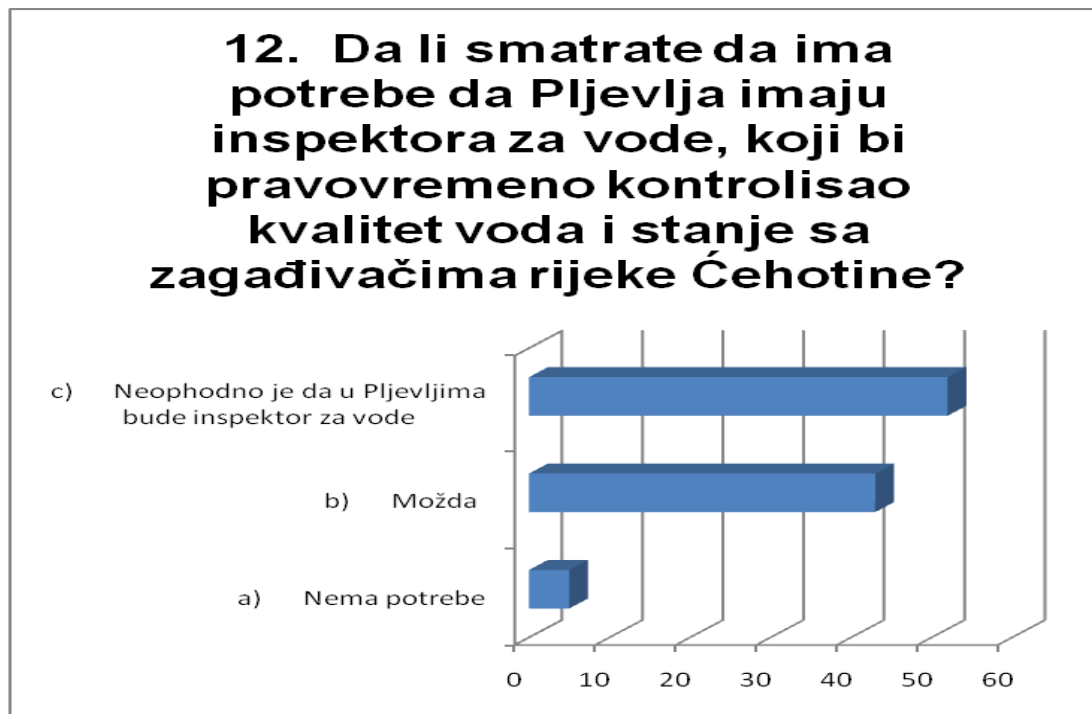
11. Da nadležne institucije imaju djelimično jasan i konkretan plan za smanjenje zagađenja rijeke Čehotine smatra 50 anketiranih. Da plan nemaju uopšte smatra 45 anketiranih a 3 da imaju dovoljno. Dva anketirana na ovo pitanje nisu dala odgovor.

	a) Nemaju uopšte	b) Imaju djelimično	c) Imaju dovoljno	TOTAL
11. Smatrate li da nadležne institucije imaju jasan i konkretan plan za smanjenje zagađenja rijeke Čehotine?	45	50	3	98

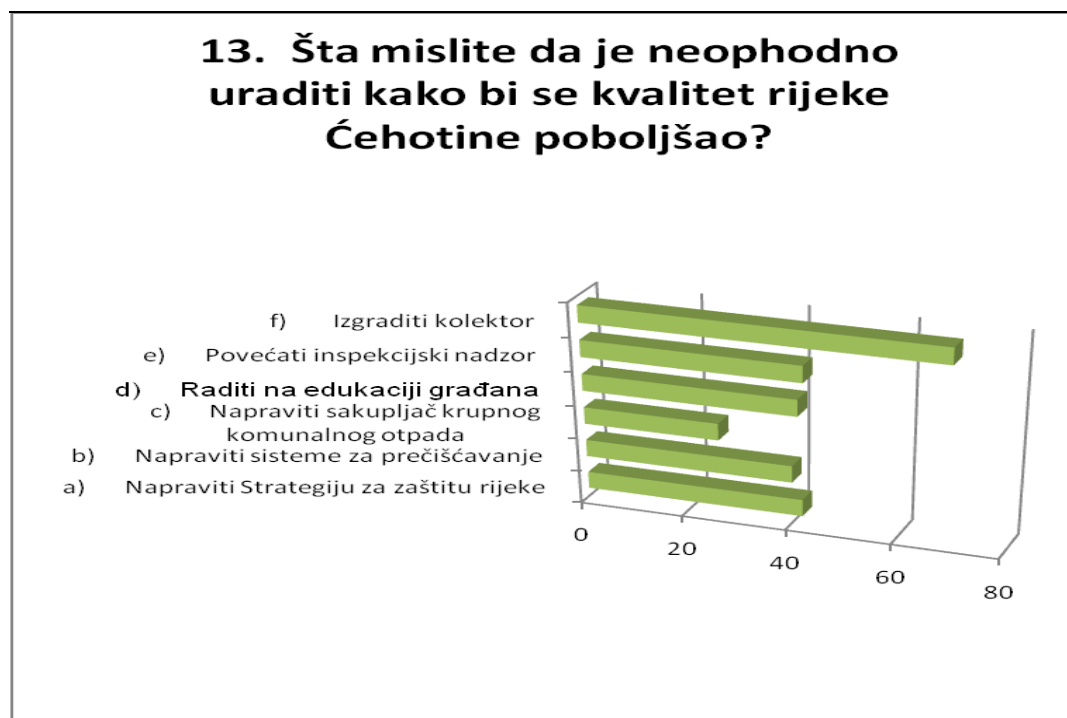
12. Većina anketiranih, 52 anketirana, smatra da je neophodno da Pljevlja imaju inspektora za vode koji bi pravovremeno kontrolisao kvalitet voda i stanje sa zagađivačima rijeke Čehotine. Odgovor “možda” je zaokružilo 43 a “nema potrebe” 5 anketiranih.

	a) Nema potrebe	b) Možda	c) Neophodno je da u Pljevljima	TOTAL
12. Da li smatrate da ima potrebe da Pljevlja imaju inspektora za vode, koji bi pravovremeno kontrolisao kvalitet voda i stanje sa zagađivačima rijeke Čehotine?	5	43	52	100

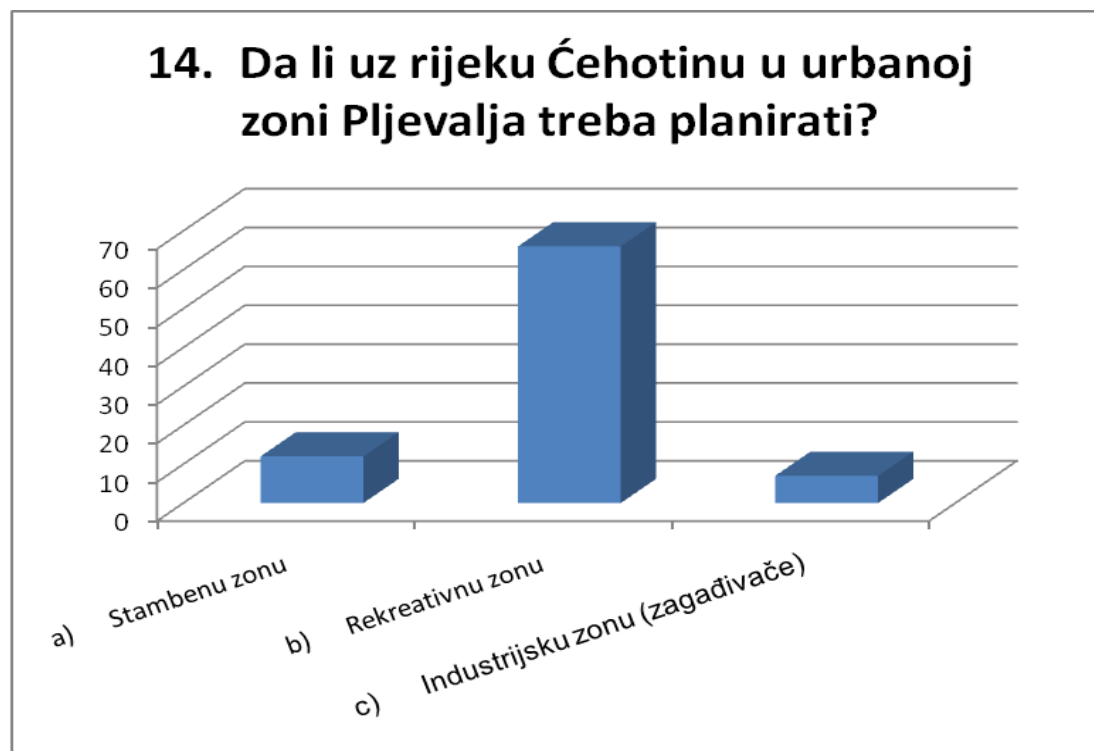
13. Na pitanje šta smatrate da je neophodno uraditi da bi se kvalitet rijeke Čehotine poboljšao dobijeno je 260 odgovora. To znači da su ispitanici zaokružili u prosjeku i više od dva odgovora. Najviše anketiranih se izjasnilo da treba izgraditi kolektor za gradsko i prigradsko područje, ukupno 69 anketiranih. Po 42 zaokružena odgovora imaju da treba napraviti strategiju za zaštitu rijeke Čehotine i povećati inspeksijski nadzor nad zagađivačima i povećati novčane kazne. Da je važno raditi na edukaciji građana smatra 41, napraviti sistem za prečišćavanje industrijskih otpadnih voda 40 i napraviti sakupljač krupnog komunalnog otpada 26 odgovora anketiranih.

	a) Napraviti Strategiju za zaštitu rijeke	b) Napraviti sisteme za prečišćavanje industrijskih otpadnih voda	c) Napraviti sakupljač krupnog komunalnog otpada	d) Raditi na edukaciji građana	e) Povećati inspeksijski nadzori i novčane kazne	f) Izgraditi kolektor za gradsko i prigradsko područje koji će sve komunalne otpadne vode odvesti do sistema za prečišćavanje	TOTAL
13. Šta mislite da je neophodno uraditi kako bi se kvalitet rijeke Čehotine poboljšao?	42	40	26	41	42	69	260

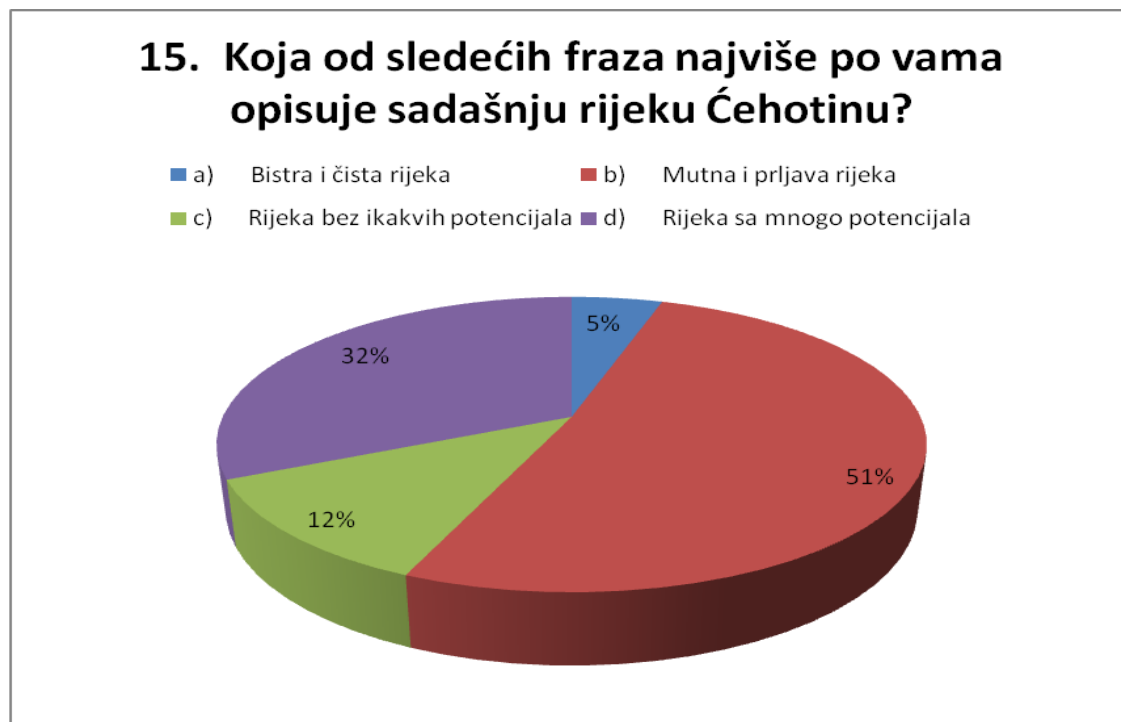
14. Anketiranih 66 smatra da uz rijeku Čehotinu u urbanoj zoni treba planirati rekreativnu zonu. Da treba planirati stambenu zonu 12 i industrijsku zonu 7 anketiranih. Na ovo pitanje čak 15 anketiranih nije dalo odgovor. Na prazan prostor su dopisali svoje predloge među kojima je najčešći bio ništa čak 9 anketiranih. Da bude poljoprivredna zona i kupalište su predložila 2 anketirana a postaviti mobilijar i izletišta po 1 anketirani.

	a) Stambenu zonu	b) Rekreativnu zonu	c) Industrijsku zonu (zagađivače)	TOTAL
14. Da li uz rijeku Čehotinu u urbanoj zoni Pljevalja treba planirati?	12	66	7	85

15. Na pitanje da označe frazu koja najviše opisuje sadašnju rijeku Čehotinu označen je 101 odgovor. Jedan anketirani je označio dva odgovora. Ukupno 52 anketirana smatraju da je fraza koja najbolje opisuje rijeku Čehotinu “mutna i prljava”. Da je “rijeka sa puno potencijala” smatra 32, “rijeka bez ikakvog potencijala” 12 i “bistra i čista rijeka” 5 anketiranih.

	a) Bistra i čista rijeka	b) Mutna i prljava rijeka	c) Rijeka bez ikakvih potencijala	d) Rijeka sa mного potencijala	TOTAL
15. Koja od sledećih fraza najviše po vama opisuje sadašnju rijeku Čehotinu?	5	52	12	32	101

Zaključak

Ne treba biti ekspert za vode da bi došli do zaključka da je rijeka Čehotina većim dijelom svoga toka kroz opštinu Pljevlja zagađena.. Problem zagađenja rijeke Čehotine je u nesavjesnom radu više privrednih subjekata i pojedinaca. Dokumentovano je ispuštanje otpadnih voda iz kopova Rudnika uglja kao i veliko zamućenje. Takođe, ispuštanje otpadnih voda nastalih u radu Termoeletrane i Rudnika Šuplja stijena. Mnogo je toga rečeno o štetnosti šljakišta Maljevac iz kojeg ocjedne vode ističu u Paleški potok, a nakon njegovog ušća rijeka Vežišnica postaje mrtva rijeka. Još uvijek opština Pljevlja nema kolektor za otpadne vode iz domaćinstava za prigradsko i dijelom za gradsko područje, a svi se nadamo da će što skorije biti pušten u rad pogon za prečišćavanje otpadnih voda. Poseban problem su otpadne vode od industrije. Ne treba ovde zanemariti i manje zagađivače kao što su pilane uz rijeke, razne auto radionice, divlja gradnja uz rijeku i nesavjesni pojedinci. I danas možemo primjetiti kako pored rijeke nesavjesni pojedinci ostavljaju razni otpad. To je od građevinskog otpada do izumrlih životinja, plastike, stakla itd. Nije mali broj onih koji su iz svoga domaćinstva otpadne komunalne vode sproveli pravo u neku od pritoka rijeke Čehotine. Uz sve to rijeka Čehotina ostaje i opstaje.

Da stvar bude gora u Pljevljima nema ni inspektora za vode. Tako da od vremena kad se problem prijavi pa do izlaska inspekcije na teren voda i priroda ne čekaju nego se bore sa onim što ih zagađuje. Rezultat toga je da inspekcija najčešće na terenu konstatuje devastiranje rijeke Čehotine ili njenih pritoka manjeg obima ili da uopšte ne postoji.

U anketi je učestvovalo najviše onih koji sebe smatraju izletnicima, pa onda onih koji se smatraju poljoprivrednicima u blizini rijeke. Najmanje anketiranih se izjasnilo kao kupači i ribolovci. Ovo pitanje nam govori da je zemljište pored rijeke odlično za poljoprivrednu proizvodnju, a građani na rijeku najčešće idu kao izletnici ali ne i kupači. Anketirani kvalitet rijeke Čehotine uzvodno i nizvodno od grada slično ocjenjuju i to najviše sa ocjenama loš i zadovoljavajući. Građani smatraju da su dobro informisani o zagađenju rijeke Čehotine što i potvrđuju na pitanju šta vide kao najveće zagađivače. Za njih su to otpadne vode iz Rudnika uglja i Termoeletrane a najmanje komunalne vode iz domaćinstava. Da su svjesni uzroka problema pokazuje i činjenica da označavaju više zagađivača a ne jednog. Većina anketiranih uopšte ne koristi potencijale rijeke Čehotine. Anketirani smatraju da su najviše obavješteni putem medija i NVO o zagađenju rijeke. Njihovo mišljenje je da lokalni i državni organi ne rade dovoljno ili djelimično rade svoj posao dobro u zaštiti rijeke Čehotine. Smatraju da lokalna samouprava treba da se brine za zaštitu rijeke kao i da ne postoji jasan plan ili da postoji djelimičan za smanjenje zagađenja rijeke Čehotine. Većina anketiranih smatra da Pljevljima treba inspektor za vode. Kao prvu mogućnost za smanjenje zagađenja vide izgradnju kolektora za otpadne vode koji bi sve komunalne otpadne vode iz gradskog i prigradskog područja odvesti do sistema za prečišćavanje. Prostor oko rijeke Čehotine u urbanoj zoni vide kao rekreativnu zonu. Anketirani rijeku Čehotinu većinom vide u frazi “mutna i prljava”, alii kao “rijeka sa mnogo potencijala”.